

תביעת השיבה לא נעצרת בקו הירוק

מאת ד"ר יחיאל שבי

מבט מבס"א מס' 1,177, 19 במאי 2019

תקציר: קריאתו של ח"כ אחמד טיבי ב"יום הנכבה" להשיב את "בעלי המקום" לבתיהם מוכיחה שגם ערביי ישראל ה"מתונים" אינם מכירים בגבולות 1948 ובתוצאותיה של מלחמת העצמאות. מבחינתם, היהודי הוא פולש זר שהשתלט על נחלת אבותיהם.

השנה בחרו אלפים מערביי ישראל, ובראשם ח"כ אחמד טיבי, שלא לציין את "יום הנכבה" ב-15 במאי כהרגלם, אלא דווקא ביום העצמאות. הם ערכו עצרת המונית בחורבות היישוב ח'וביזה שבנחל עירון (ואדי ערה), הניפו דגלי פלסטין וקראו להשיב את "העקורים" הערבים לבתיהם. "בהפגנה שלנו במקומות שבהם גרו ערבים שהיו בעלי הקרקע לפני הקמת מדינת ישראל, אנו מדגישים את הזכות שלנו על המולדת", קרא טיבי, "לא הזכות בקרקע, אלא הזכות על הקרקע, על המקום. כי אנו בעלי הקרקע, ולא רק אזרחים אשר להם זכות בקרקע, זו מולדתנו ההיסטורית - אנו בעלי הבית המקוריים".

דברים אלה משקפים את עמדתה העקבית של ההנהגה הערבית הטוענת לבלעדיות ביחס לזכויות מולדות בפלסטין והרואה בציונות מפעל קולוניאליסטי מנשל ולא תנועה לאומית לגיטימית. קריאתו של טיבי, המייצג מאות אלפים מאזרחי ישראל, להשיב את "בעלי המקום" לבתיהם מוכיחה שגם ערביי ישראל ה"מתונים" אינם מכירים בגבולות 1948 ולא בתוצאותיה של מלחמת העצמאות. מבחינתם, היהודי הוא פולש זר שהשתלט על נחלת אבותיהם.

אין מדובר באותם אזרחים ערבים-ישראלים שתבעו בשנים האחרונות לשוב לכפרים אותם נטשו במלחמת העצמאות - תביעה שנדחתה על-ידי ממשלות ישראל שראו בה ניסיון לשנות את אופייה היהודי של המדינה - אלא ברמיזה בוטה ל"זכות השיבה" שמשמעותה בשיח הפלסטיני והערבי חד-משמעית ובלתי מתפשרת: חיסול מדינת ישראל כמדינה יהודית על-ידי הצפתה במיליוני "פליטים".

התרסתו של טיבי באה על רקע סדרת מהומות המוניות אלימות המתרחשת זה למעלה משנה בגבול רצועת עזה - המכונה על-ידי הפלסטינים "צעדת השיבה הגדולה" והקוראת להתיר ל"פליטים" לשוב לתחומי הקו הירוק. הפלסטינים אמנם מעריכים את מספר "הפליטים" בשישה מיליון נפש, אך באופן אבסורדי ובניגוד למקובל במקרי פליטות אחרים בעולם, ה"פליטות" הפלסטינית עוברת בירושה, בהחלטת האו"ם.

שיהיה ברור: הקו הירוק אינו הקו הסופי מבחינת הפלסטינים. לפיכך, במקום לחלום על הקמת מדינה נוספת בארץ ישראל, יש להעמיק את ההתיישבות בארץ ולחנך על ברכי תפיסתו של שמעון החשמונאי: "לא ארץ נכריה כבשנו ולא ברכוש אחרים משלנו, כי אם נחלת אבותינו".

** ד"ר יחיאל שבי הוא חוקר במרכז בגין סאדאת ומרצה למדעי המדינה באוניברסיטת בר-אילן.*

גרסה שונה של המאמר התפרסמה בישראל היום ב-12.5.2019.